

POLSKIE TOWARZYSTWO ZIEMIAŃSKIE ZARZĄD GŁÓWNY

Warszawa, 14.08.2015 r.

KANCELARIA PREZYDENTA RP	
Kancelaria Główna	
WPLYNĘŁO	
Data	2015 -08- 14
Ilość zł.	Symbol Jednostki

Szanowny Pan
Andrzej Duda
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
Ul. Wiejska 10
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Prezydencie,

w związku przyjęciem przez Sejm RP w dniu 5 sierpnia 2015 r. ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego pragnę przedstawić Panu Prezydentowi stanowisko Polskiego Towarzystwa Ziemiańskiego.

Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o kształtowaniu ustroju rolnego w art. 21 pkt 6 lit a pozbawia byłych właścicieli nieruchomości przejętych na rzecz Skarbu Państwa (lub ich spadkobierców) pierwszeństwa nabycia tych nieruchomości z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Polskie Towarzystwo Ziemiańskie nie może pogodzić się z wprowadzeniem takiej regulacji, uznaje ją bowiem za głęboko sprzeczną z konstytucyjnymi standardami państwa prawnego, urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Pragnę podkreślić, że wątpliwości dotyczące konstytucyjności tego rozwiązania normatywnego zostały – w naszej ocenie słusznie – podniesione w stanowisku Prezydenta RP z dnia 1 lipca 2015 r., w którym stwierdza się, że „*pozbawienie prawa pierwszeństwa nabywania nieruchomości rolnych przez byłych właścicieli i ich spadkobierców w przypadku przeznaczenia ich do zbycia przez Agencję Nieruchomości Rolnych budzi wątpliwości co do zgodności z zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa zwłaszcza w aspekcie zasady sprawiedliwości społecznej*” (s.2). Wątpliwości te potwierdza także niezależna ekspertyza prawna zamówiona przez Polskie Towarzystwo Ziemiańskie w Kancelarii Domański Zakrzewski Palinka sp. k. (przedstawiam ją w załączeniu). Z ekspertyzy tej wynika, że przepis art. 21 pkt 6 lit a Ustawy należy uznać za niezgodny z art. 2, art. 64 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz z art. 64 ust. 2 w zw. z art. 32 Konstytucji RP.

W imieniu Polskiego Towarzystwa Ziemiańskiego pragnę zauważyć różnicę między prawem pierwszeństwa nabycia nieruchomości przez byłych właścicieli lub ich spadkobierców, wywłaszczonych na podstawie przepisów prawa obowiązującego w poprzednim ustroju, dalekiego od standardów demokratycznego państwa prawnego, od sytuacji prawnej osób pozbawionych bezprawnie własności nieruchomości, nawet w świetle przepisów obowiązujących ówczesnie. W pierwszym przypadku obowiązujące przepisy

Polskie Towarzystwo Ziemiańskie Zarząd Główny, www.ziemianie.org.pl
ul. Poznańska 38 lok. 2, 00-689 Warszawa, tel. (22) 622 08 42, e-mail: biuro@ziemianie.org.pl
Rachunek bankowy: Bank Pekao SA 73 1240 6595 1111 0010 4341 3282

POLSKIE TOWARZYSTWO ZIEMIAŃSKIE JEST ORGANIZACJĄ POZYTYWU PUBLICZNEGO, WPISANA DO REJESTRU STOWARZYSZEŃ PRZEZ SĄD REJONOWY DLA M. ST. WARSZAWY W WARSZAWIE, XII WYDZIAŁ GOSPODARCZY KRAJOWEGO REJESTRU SĄDOWEGO, NUMER KRS 000005617

przewidują prawo pierwszeństwa nabycia nieruchomości, w drugim możliwość reprivatyzacji. Zwracamy uwagę na tę różnicę dlatego, że z stanowiska Rady Ministrów wynika jednoznacznie, że przepis ten został ustanowiony, by zapobiec fali roszczeń reprivatyzacyjnych. Wprowadzenie tej regulacji nie ma jednak najmniejszego związku z roszczeniami reprivatyzacyjnymi i – poza ograniczeniem konstytucyjnych praw podmiotowych osób pozbawionych przez prawo PRL ich własności – nie przyniesie oczekiwanych rezultatów.

Ponadto warto zauważyć, że prawo pierwszeństwa nabycia nieruchomości przez byłych właścicieli i ich spadkobierców nie budzi sprzeciwu ze strony rolników indywidualnych, jeżeli były właściciel będzie faktycznie gospodarował na odkupionej nieruchomości.

Wątpliwości dotyczące konstytucyjności Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o kształtowaniu ustroju rolnego nie ograniczają się jednak wyłącznie do kwestii związanych z prawem pierwszeństwa zakupu nieruchomości przez byłych właścicieli. W toku prac legislacyjnych, zarówno w Sejmie RP, jak i w Senacie RP, wiele podmiotów i organizacji społecznych sygnalizowało daleko idące wątpliwości dotyczące konstytucyjności tej ustawy oraz jej niewystarczającej spójności z systemem prawa obowiązującego (zob. np. uwagi zgłaszane do ustawy przez Krajową Radę Notarialną). W stanowisku Prezydenta RP z dnia 1 lipca 2015 r. również wskazuje się na znacznie głębsze wątpliwości konstytucyjne, niż kwestia prawa pierwszeństwa. Wątpliwości sygnalizowane przez Prezydenta RP dotyczyły bowiem proporcjonalności rozwiązań zawartych w art. 6 ust 1, 2 i 9 Ustawy (s. 1 i 2 Stanowiska Prezydenta RP), a także określoności rozwiązań zawartych w dodawanym Ustawą art. 29a ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. W szczególności należy podkreślić, że obowiązki oraz sankcje nakładane na podstawie art. 29a dotyczą sprzedaży nie tylko nieruchomości rolnych, ale wszystkich nieruchomości znajdujących się w Zasobie ANR¹. Tryb sprzedaży nieruchomości – przewidziany w art. 29 tej ustawy – obejmuje bowiem sprzedaż wszelkich nieruchomości z Zasobu ANR, a nie tylko nieruchomości rolnych. Tym samym ANR sprzedając daną nieruchomość z Zasobu, która nie jest nieruchomością rolną (np. wpisany do rejestru zabytków zespół pałacowo parkowy), w trybie art. 29 ust. 1 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, wobec brzmienia dodawanego art. 29a, będzie musiała wprowadzić do treści aktu notarialnego zobowiązanie kupującego, że na terenie nabywanej nieruchomości (czyli zabytkowego pałacu i parku) będzie przez 10 lat osobiście prowadził gospodarstwo rolne, pod rygorem określonych i wysokich sankcji. Z kolei działalność taka na terenie tego typu nieruchomości jest sprzeczna z ustawą o ochronie zabytków i w praktyce niewykonalna.

Powyższy przykład jest tylko jednym z wielu, które wyłaniają się po analizie tej ustawy, co w sposób jednoznaczny dyskwalifikuje tę ustawę, zarówno pod względem konstytucyjnym, jak i legislacyjnym.

¹ Ustawa o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (wbrew swojej nazwie) reguluje sposób gospodarowania wszystkimi nieruchomościami wchodzącymi w skład tworzonego tą ustawą Zasobu ANR, który to Zasób nie składa się tylko z nieruchomości rolnych, lecz również innych nieruchomości (bez względu na ich charakter) pozostałych po byłych PGR (vide art. 1 pkt. 2 tej ustawy). W ten sposób w skład Zasobu oprócz nieruchomości rolnych wchodzi obiekty zabytkowe (np. zespoły dworsko lub pałacowo parkowe), zakłady przemysłowe, budynki mieszkalne, działki przeznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na cele nierolnicze (rekreacyjne, budownictwa przemysłowego lub budownictwa mieszkaniowego itd.).

Polskie Towarzystwo Ziemiańskie Zarząd Główny, www.ziemianie.org.pl
ul. Poznańska 38 lok. 2, 00-689 Warszawa, tel. (22) 622 08 42, e-mail: biuro@ziemianie.org.pl
Rachunek bankowy: Bank Pekao SA 73 1240 6595 1111 0010 4341 3282

Z związku z powyższymi wątpliwościami konstytucyjnymi, dotyczącymi całej Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o kształtowaniu ustroju rolnego, Polskie Towarzystwo Ziemiańskie zwraca się do Pana Prezydenta o skierowanie tej ustawy do Trybunału Konstytucyjnego w trybie prewencyjnej kontroli konstytucyjności prawa.

Szanowny Panie Prezydencie,

Członkowie Polskiego Towarzystwa Ziemiańskiego pomni wszelakich doświadczeń wielu pokoleń swoich przodków, jak mało kto zdają sobie sprawę z potrzeby wprowadzenia do porządku prawnego przed dniem 1 maja 2016 roku ustawy możliwie skutecznie chroniącej polską ziemię przed wykupem przez zagraniczny kapitał i przyczyniającą się do lepszego kształtowania ustroju rolnego. Uważamy jednak, iż taki akt powinien być aktem nie tylko zgodnym z ustawą zasadniczą, ale również aktem mądrym, przemyślanym i wyważającym interesy wszystkich zainteresowanych środowisk. Dlatego też mając na względzie ostatnie deklaracje Pana Prezydenta oraz Pana zaangażowanie w dialog społeczny, pozwalamy sobie zwrócić się do Pana Prezydenta z apelem, o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w tej materii. Uważamy, że Pan Prezydent ma możliwość powołania zespołu, który w oparciu o konsultacje z przedstawicielami wszystkich zainteresowanych środowisk i grup społecznych (lub wręcz przy ich uczestnictwie), byłby zdolny do wypracowania mądrego, skutecznego i godziwego projektu, który to projekt mógłby być przedstawiony na jednym z pierwszych posiedzeń nowego parlamentu i z pewnością mógłby zostać uchwalony jeszcze przed 1 maja 2016 r. Polskie Towarzystwo Ziemiańskie – w przypadku podjęcia przez Pana Prezydenta takiej inicjatywy – byłoby dumne mogąc takie działania aktywnie wspomagać.

Wierzę, że nasze stanowisko zostanie wzięte pod uwagę przez Pana Prezydenta RP.

Z wyrazami szacunku

Marcin K. Schirmer

Prezes ZG PTZ

Polskie Towarzystwo Ziemiańskie Zarząd Główny, www.ziemianie.org.pl
ul. Poznańska 38 lok. 2, 00-689 Warszawa, tel.(22) 622 08 42, e-mail: biuro@ziemianie.org.pl
Rachunek bankowy: Bank Pekao SA 73 1240 6595 1111 0010 4341 3282

POLSKIE TOWARZYSTWO ZIEMIAŃSKIE JEST ORGANIZACJĄ POZYTKU PUBLICZNEGO, WPISANA DO REJESTRU STOWARZYSZEŃ PRZEZ SĄD REJONOWY DLA M. ST. WARSZAWY W WARSZAWIE, XII WYDZIAŁ GOSPODARCZY KRAJOWEGO REJESTRU SĄDOWEGO, NUMER KRS 000056617